

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe  za vojvodino kranjsko.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 90 K, na $\frac{1}{2}$ strani 60 K, na $\frac{1}{3}$ strani 30 K, na $\frac{1}{4}$ strani 15 K in na $\frac{1}{12}$ strani 8 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta. Vsaka vrsta v »Malih naznanilih« stane 30 h.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg štev. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 17. V Ljubljani, 15. septembra 1915. Letnik XXXII.

Obseg: Naznanilo kmetovalcem. — Sosea Razumnika konjereja. — Nujna prošnja. — Ribja moka in klajno apno v peruninarstvu. — Navodilo, kako je spravljati in razpošiljati namizno sadje. — Vprašanja in odgovori. — Družbene vesti. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inserati.

Oddaja modre galice v l. 1916.

Modro galico za škropljenje trt v l. 1916. bo silno težko dobiti, morda niti ne, in če se bo dobila, bo stala, kakor sedaj vse kaže, od 3-50 do 4 K kilogram. C. kr. kmetijska družba kranjska je že storila vse potrebne korake, da se ji morda vendarle posreči dobiti nekaj modre galice, ki jo bo v najboljšem slučaju morala takoj prevzeti in plačati, in ker potrebuje naša dežela najmanj 20 vagonov galice, šlo se bo za izdatek okoli trideset milijona kron. Ves riziko pa družba ne more prevzeti, ker ne vé kako bo spomladi l. 1916., a skoraj smemo biti gotovi, da do takrat še ne bo miru, da bo galica morda torej še dražja, in če se tudi mir sklene, ne dobimo pravočasno tujega bakra, oziroma modre galice, kar bi drugače povzročilo znižanje cen. Kmetijska družba torej ne more kako tozadevno kupčijo kar na slepo srečo že sedaj skleniti in tudi nima zadosti denarja, da bi potrebno vsoto v gotovini založila. Če družba kupi že sedaj modro galico, more to storiti le pod pogoji, ki ji zajamčijo vsestransko varnost. Kmetijska družba bo torej naročila le toliko modre galice, za kolikor dobi v najbližji bodočnosti naročil, ki pa morajo biti naprej plačana.

C. kr. kmetijska družba kranjska prične takoj sprejemati **naročila na modro galico za l. 1916.**, ki naj se ji nemudoma dpošljejo, ter je **plačati z naročitvijo vred za vsak kg po K 3-50.** Če bo sedanja kupna cena višja, bo doplačati, če bo nižja, se preostanek vrne. Če naročitve vsled nedostaje blaga ne bo mogoče izvršiti, bo seveda družba denar takoj vrnila z običajnimi obrestmi. Namesto denarja se družba zadovolji tudi z menjicami ali z zadolžnimi pismi, ki so obenem zavezna pisma in morajo biti podpisana od naročnika in od dveh zanesljivih porokov. Kdor galico naroči in jo seveda takoj plača, jo je zavezan prevzeti po končno veljavni ceni, če bi tudi pomladi tržna cena padla, česar se pa bržkone ni nadejati. Na naročila brez plačila se družba ne more ozirati.

Sosea Razumnika konjereja.

21. Smolika.

Nekega nedeljskega popoldne so se zbrali vaščani z Razumnikom v Lipovčevi krčmi, kjer so se veliko pogovarjali o konjereji in zlasti o ravnanju z žrebeti. Govorilo se je tudi o raznih boleznih, ki pretijo na zimo mladim živalim.

Poslušajmo kaj se je pogovarjal Razumnik s svojimi sosedi.

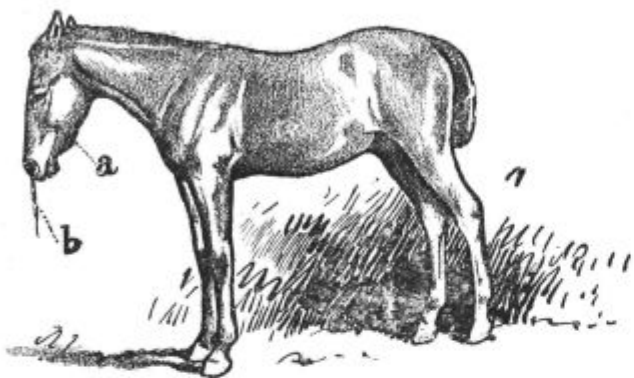
Pravil je: »Prva zima je za žrebeta kaj nevaren čas. Silno so takrat dovzetna za razne bolezni. Zato pa pravim, da jih je treba že poleti utrditi in takorekoč pripraviti

za zimo, predvsem pa jih je treba dobro krmiti z ovsom, kajti čim bolj so živalce utrjene in z ovsom bi rekel opitane, tem bolj kljubujejo zimi in raznim boleznim, ki se pojavljajo ta čas in ki so jim zelo nevarne.«

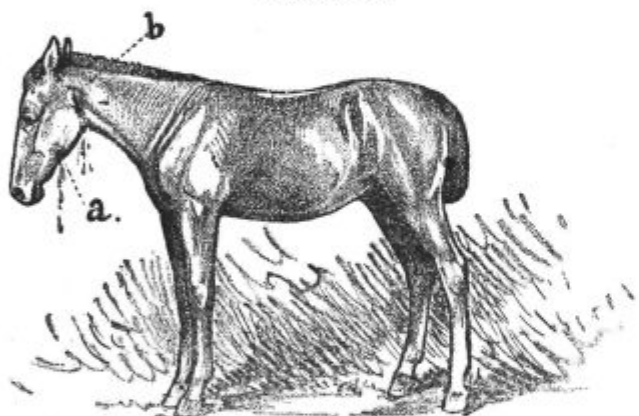
»Res je tako,« se je oglasil stari Jože. »Če pomislim, da se pečam že nad 40 let s konjerejo in da mi je ravno v zimskem času poginilo že toliko lepih žrebet, tedaj sem pač upravičen, če se zime zelo bojim. Ta strah pa izvira odtod, ker se ravno pozimi pojavlja toliko nevarnih bolezni pri naši mladi živini. Posebno se bojim smolike, ki se pri žrebetih skoro vsako zimo pojavi, in sicer sedaj pri tem, drugič pri onem konjereju, včasih pa kar splošno po vseh hlevih cele vasi.«

„Žal, da je res tako, Jože,“ mu je segel Razumnik v besedo. „Pa tudi tu velja, kar sem ravnokar rekel. Ako se živali čez poletje dobro utrdijo in ako si jih čez poletje dobro krmil z ovsom, tedaj tudi to bolezen veliko laže prestanejo.“

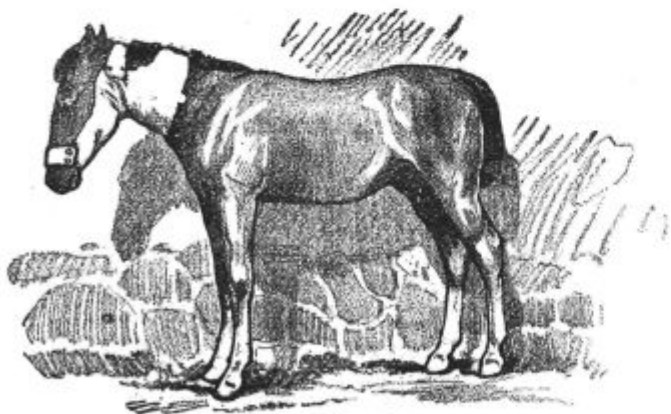
„Upajmo, da letos smolika ne bo toliko nagajala kakor pred nekaj leti,“ se je oglasil Jazbar. „Takrat sem bil ob krasno plemensko kobilo in ob eno žrebe. Silno žal bi mi bilo, če bi se letos kaj takega zgodilo s Krimom in Mlado. Tako lepa sta že sedaj!“



Podoba 46.



Podoba 47.

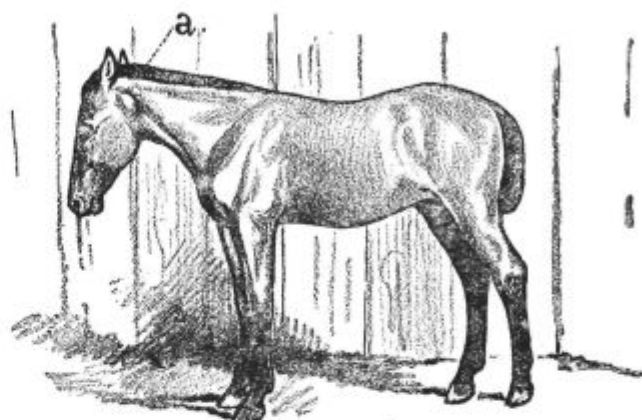


Podoba 48.

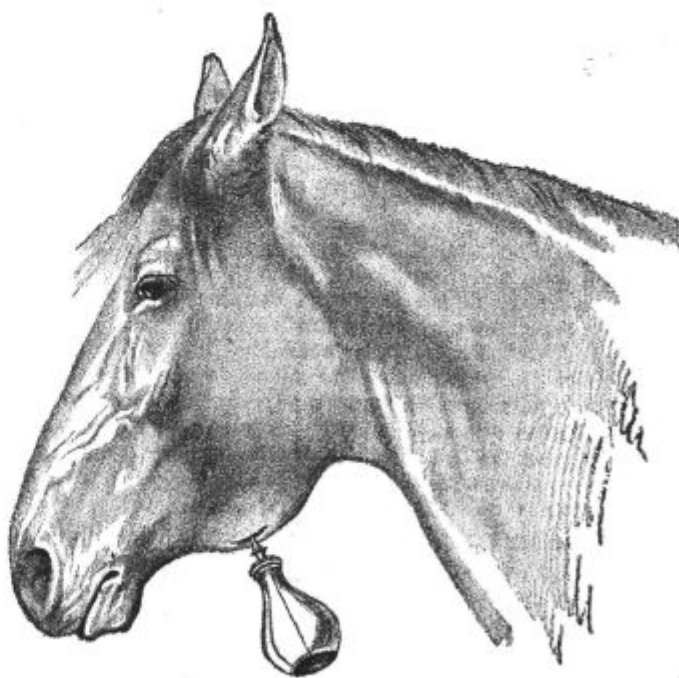
„Ali se pa ne bi bilo na kakršenkoli način mogoče varovati te kuge?“ je vprašal Burjevec. „V celi vasi je gotovo več kakor 30 žlahtnih in zelo lepih žrebet. Če se kuga v vasi pojavi, tedaj se gotovo ne bo kar tako lepo izteklo in stavim, da bo marsikdo ob kako žrebe.“

Zopet je povzel besedo Razumnik: „Proti razširjenju te bolezni je silno težko kaj storiti, ker je neznansko nalezljiva. Kakorhitro pride ktera tvojih

živali kjersibodi že z bolnimi živalmi le nekoliko v dotiko, je že v nevarnosti, da se okuži in da lahko prenese to bolezen tudi na druge živali. Če kupiš na semnju konja, že je lahko mogoče, da ti zanese bolezen v dosedaj zdrav hlev. Zato je treba biti vedno skrajno pazljiv in previden. Najbolje bi pač bilo, ko bi ne prišel niti eden konjski rep celo zimo izven domače vasi. To pa je zopet skoraj popolnoma nemogoče, ker je vedno kaj vožnje in tudi v mesto mora človek večkrat po opravkih.“



Podoba 49.



Podoba 50.

Prijatelji so se še več o tem pogovarjali in so bili vsi prepričani, da posameznik ne more veliko storiti, da bi se ubranil tega neljubega gosta in, da se bo bolezen na zimo gotovo tudi v vasi pojavila.

Prišla je zima, in zgodilo se je česar so se toliko bali. Okoli Božiča je obolela Razumnikova Gidra. V teku tedna so tudi ostale živali več ali manj kazale znake obolelosti na smoliki, vendar ni bilo videti, da bi bila bolezen zelo huda. Pri nekterih je bilo opaziti rahlo vročico, pri drugih pa niti tega ne in tudi žleze po goltancu jim niso skoraj nič zatekle.

Tudi žrebici sta oboleli, toda pri teh dveh pa obolelost ni bila tako neznatna, ampak precej huda.

Gidrinemu žrebetu je kaj močno začelo zatekati v goltancu in skoraj ni moglo prav ničesar več požirati. (Glej podobo 46.) Miškino žrebe tudi ni moglo lahko požirati, vrhutega pa se mu je pojavila za ušesi neka oteklina, ki ga je zelo bolela. (Glej podobo 47.) Najmanj je bilo opazati bolezen pri oni živalci, ki jo je bil Razumnik poleti kupil in ki si je bila že pri njem zlomila nogo. Seveda tudi ta ni bila brez oteklin in tudi z nosa ji je teklo.

Sirote so tudi močno kašljale.

Razumnik je pa bil previden in je takoj poklical živinozdravnika, kakorhitro je opazil bolezen pri prvih dveh živalih.

Ta je ukazal bolnim živalim polagati na zatekle dele tople obkladke kuhanega lanenega semena. Kakorhitro so postali ti obkladki hladni, se jih je moralo nadomestiti z drugimi, vročimi. Razumnik je takoj ukazal napraviti nekako avbo, ki je lepo držala obkladke in je bilo tudi menjavanje istih na tak način olajšano. (Glej podobo 48.) Dobrota teh obkladkov se je kmalu pokazala. Ko se je živinozdravnik tretji dan zopet oglasil, so se vse zatekle žleze že toliko zmehčale, zgnojile in izgodile, da jih je smel prerezati in iz njih iztisniti gnoj. (Glej podobo 49.) Nato je ukazal izpirati zgnojene dele po dva- do trikrat na dan s prav rahlo lizolovo raztopino. Izpiranje se je imelo izvršiti s posebno brizgo, ki jo kaže podoba 50.

Po tem dogodku se je takoj začelo zboljšanje. Gidrino žrebe je imelo prej rahlo vročico in tudi jesti ni maralo skoraj nič, ko pa mu je živinozdravnik iztisnil gnoj iz otekline, je vročica takoj ponehala in tudi jedla je rada živalca, ker jo pri požiranju ni nič več bolelo. Ravnotako lehkoten je bil potek bolezni tudi pri onem žrebetu, ki ga je bil Razumnik kupil na semnju.

(Dalje sledi.)

Nujna prošnja.

Letošnja sadna letina bo obilnejša kakor se je mislilo spomladi. Po mnogih krajih se sadno drevje šibi in lomi pod težo dragocenega bremena. Marsikdo je v skrbeh kako bo spravil in obrnil v prid tolike množine sadnega pridelka.

Ko zahvaljujemo Boga za ta blagoslov, ne pozabimo zlasti onih stotisočev naših rojakov-junakov, ki noč in dan tvegajo svoje življenje, da obvarujejo našo ožjo domovino pred navalom našega najhujšega sovražnika.

Prav posebno nam pa morajo biti pri srcu mnogoštevilni junaki, ki leže ranjeni po bolnicah. Sicer so preskrbljeni z vsem najpotrebnejšim, toda krepčilnih in osvežujočih sadnih prigrizkov gotovo nimajo odveč. Marsikoga pač boli srce, ko izve, da se njegovo drevje šibi do tal pod težo slastnega sadja, dočim on daleč od doma niti žeje ne more utesiti z njim.

Da se kolikor možno preskrbe naše domače vojaške bolnice s sadnimi izdelki, se tudi letos obrača podpisani odbor do vseh kranjskih sadjarjev z nujno prošnjo, da darujejo majhen del tega pridelka v namen, da se konservira in potem oddaja v vojaške bolnice v Ljubljani. Sadne konzerve se bodo dajale eventuelno na razpolago tudi vojaški oblasti, da jih upelje morebiti tudi pri preskrbovanju vojaštva na fronti.

Za konserviranje v našem slučaju je sposobno vsako sadje. Kar kdo laže utрпи, tisto naj daruje v omenjen blagi namen.

Čebelarje, ki morejo odstopiti nekoliko medu, prosimo, da ga prilože kaki sadni pošiljati. Med bi nujno rabili za ukuhanje namesto sladkorja.

Vinogradnike še posebej prosimo za grozdje, to se bo izdelalo v grozdni sok, ki je posebno priporočljiva pijača za težko ranjene.

Večje posestnike prosimo, da odstopijo toliko sadja, da bo za večjo ali manjšo samostojno pošiljatev, ki jo naj sami odpravijo po pošti ali železnici na spodaj označeni naslov.

Iz darov manjših posestnikov naj se pa napravijo zbirke, ki se potem odpošljejo skupaj v večji posodi.

Gg. duhovnike, učitelje in druge požrtvovalne osebe na deželi prosimo, da potom šolske mladine ali na kakršenkoli drug primeren način pospešujejo nabiranje sadja po svojem okolišu.

Sadje naj se pošilja kolikor mogoče v zabojih; kjer bi pa teh ne bilo mogoče dobiti, naj se uporabljajo koši ali v najskrajnejši sili tudi vreče, seveda te samo za trda zimska jabolka.

V bližini Ljubljane nabrano sadje naj se prinese ali pripelje kar naravnost v Ljubljano.

Vse pošiljatev naj se vpošljejo na naslov: „Gospodinjska šola pri Uršulinkah v Ljubljani“.

S pošiljanjem naj se prične s 1. septembrom.

Pošiljatev naj se po možnosti frankirajo. Le kjer ni mogoče utrpeti voznine ali poštne, naj se pošlje blago nefrankovano.

Odbor za nabiranje sadja za ranjence.

V Ljubljani, 25. avgusta 1915.

Fran Povše,

komerc. svetnik, predsednik c. kr. kmet družbe kranjske, drž. in dež. poslanec.

M. Humek,

deželni sadjarski učitelj.

Ribja moka in klajno apno v perutninarstvu.

Bližamo se onemu času, ko se začne naša perutnina goliti (misati).

Kaj je vzrok temu?

Perutnina si maže svoje perje z neko tolščo, katero sama v posebnih tolščobnih sluznicah proizvaja. Poletno solnce vpliva na to na perje nanešeno in natrto tolščo na poseben način, vsled česar postane perje manj trpežno in izgubi svojo prožnost. Naposled je perje nekako odmrto in začne odpadati.

Odpadanje perja pa zelo vpliva tudi na toploto krvi, zato so živali videti takrat nekam potrte in klavrne, roža nima več one lepe barve, oči izgubijo prejšnji sijaj in jasnost. In dasi je slika, ki jo nudijo take živali precej podobna oni, ki jo kažejo bolne živali — golenje ali misanje vendarle ni bolezen, ampak povsem naraven življenski pojav.

Ob času golenja je perutnina zelo izpostavljena mnogim slabim vplivom podnebja in vremena zato moramo stremeti za tem, da žival čimprej dobi toplo oblačilce, to je zopet novo perje, ki naj jo varuje pred vremenskimi neprilikami.

Kaj pa naj storimo, da pospešimo hitrejšo rast perja?

Poskrbeti moramo, da dobi perutnina dovolj takih tvarin, iz katerih more zajemati snovi za tvorbo novega perja. Takih snovi si more nabirati od raznih tvarin rogovinastega izvora (collagen) pa tudi apno hodi kolikor toliko direktno ali indirektno v poštev.

Ako pustimo, da jemlje žival od svoje krme, ki ji je namenjena za vzdrževanje telesnosti (da ne hujša), tudi še snovi za tvorbo perja, tedaj je naravno, da, ako že vidno ne shujša, vsaj po teži gotovo ne napreduje; tvorjenje novega perja pa se vrši mnogo počasneje, zato jim moramo poleg običajne piče nuditi tudi takih snovi, s katerih pomočjo dosežemo hitrejšo rast perja.

Taka sredstva dobavljamo najceneje v obliki ribje moke (te pa sedaj sploh ni dobiti, toda isto dosežemo z drobno zmletimi kostmi, ki jih je primešati med pičo) in klajnega apna, katerega je kljub sedanjim razmeram še vedno dovolj. Slednji služi zlasti mladim živalim pri tvorbi in učvrščenju kosti. — Umestno je tudi položiti v pitno vodo rjav žebelj, da dobi perutnina tudi potrebnega železa iz vode.

Navodilo, kako je spravljati in razpošiljati namizno sadje.

(Konec).

2.) Sodi.

Pri nas je razpošiljanje sadja v sodih že odnekad v navadi, samo da se za to rabijo preveliki sodi. Veliki sodi so jako nepripravi, sadje se v njih ogreje, vsled svoje teže otisne, se težko nalaga in izlaga in se pri tem lahko poškodujejo sodi in sadje.

Tudi fino namizno sadje se dá brez nevarnosti v majhnih sodih razpošiljati. Zaradi hitrega in lahkega vkladanja zaradi vrednosti in pripravnosti sodov ima ta način razpošiljanja pri nas največjo bodočnost.

Naslednje velikosti sodov so se izkazale za najboljše:

1. Veliki sod. Drži 900 do 1000 jabolk, okoli 100 kg teže. Visok je 90 cm, obseg na sredini 180 cm, premer dna 50 cm, debelost dog 11 mm, dna 13 mm. Prazen sod s pokrovom tehta 13 kg.

2. Mali sod. Drži 450 do 500 jabolk, t. j. okoli 50 kg. Visok je 73 cm, obseg na sredini 150 cm, premer dna 41 cm. Doge so debele 9 do 10 mm, dno 13 mm. Prazen sod tehta 8—9 kg.

Ti velikosti sta najboljši in se vsem sadjarjem najtopleje priporočata.

Sode je najboljše naročiti nesestavljene, ker so dokaj cenejši in vsak spreten delavec jih lahko sestavi.

Vse, kar je treba, naj se priskrbi pravočasno, pa ne v zadnjem trenutku.

VII. Kaj se še potrebuje pri vkladanju sadja.

1.) Lesna volna.

Za sadje je najboljša volna iz topolovega lesa ali drugih listnatih dreves. Volna iz iglatega lesa ima duh po smoli. Če se prav dolgo na zračnem prostoru suši, je boljše za rabo. Prav fina volna za vkladanje sadja ni tako primerna kakor srednje fina, ker se ta manj stisne.

Dobra volna se dobiva pri Zadržni zvezi v Gradcu in drugod. 100 kg volne stane 12 do 18 K in zadošča za 30—40 velikih zabojev.

2.) Popir za oblaganje zabojev
se dobiva v vsaki trgovini s popirjem. 100 pol stane 1 K 20 h do 3 K 60 h. Za veliki zaboj se potrebuje $2\frac{1}{2}$ pole velikosti 83×68 cm, za mali $1\frac{1}{2}$ pole velikosti 66×92 cm.

3.) Popir za oblaganje sodov
v pravilni velikosti 1.45×1.10 stane 6 K sto pol. Za veliki sod se potrebuje $1\frac{1}{2}$ pole in okrogel kos za dno, za mali sod ena pola. Popir mora biti gladek, da se sadje ne odrgne.

4.) Svilnat popir za ovijanje sadja.

Sadje za zaboje naj se prej zavije v bel in potem še v barvan svilnat popir. Beli popir I velikosti: 20×21 cm je za srednje veliko sadje in stane 90 h tisoč. Velikost II 28×30 cm je za veliko sadje in stane tisoč 1 K 65 h.

V različnih barvah pisan popir stane velikost I 85 h in velikost II 1 K 60 h.

5.) Obrezki svilnatnega popirja

se rabijo za vkladanje najfinejšega sadja. Kilogram belih obrezkov stane 60 h, pisanih 45 h. Za veliki zaboj se jih potrebuje 2—3 kg, za mali 1— $1\frac{1}{2}$ kg.

6.) Fina popirnata volna

se rabi za olepšanje gornje plasti pri finih vrstah, za veliki zaboj 30 do 50 gramov. Kila stane 1 K 20 h. Rožnata barva je najlepša, in sadje se v takem okviru prekrasno vidi. Ves popir se dobiva po navedenih cenah pri tvrdki A. Löschnigg, trgovina s popirjem, Gradec, Griesgasse 4.

7.) Pritiskalnica za pokrov.

Da se polni sodi lahko in dobro zapirajo, nam služi pritiskalnica, čeravno se pri malem sodu to delo tudi brez nje opravi.

VIII. Zavijanje sadja.

To se dela pri sadju za zaboje, da se njih občutljiva voščena kožica ne rani. Posebno, če se rabi bolj debela lesna volna, se morajo fine vrste, kakor beflér, zaviti. Priporoča se sadje najprej v bel bolj rahlo in potem v pisan popir bolj trdo zaviti.

Sadje za sode se nikdar ne ovija.

Zavito sadje se veliko lepše vidi kakor nezavito ali samo v lesno volno vloženo. V zadnjem slučaju obvisi na plodu vse polno drobne volne, kar je posebno neprijetno tistim, ki sadja ne lupijo. Snažno in lepo zamotanje zviša vrednost sadja za veliko, posebno pri finem namiznem sadju. Veselje do nakupa se vzbudi, če se nam sadje v prav čedni in snažni obliki ponuja.

Vobče se pa mora prodajalec ravnati po željah odjemalcev in pošilja tudi nezavito sadje, če stranka to zahteva.

Izurjeno dekle zavije v 10 minutah 150 komadov.

IX. Vkladanje vobče.

Glavno pravilo je: Vloženo sadje mora tako trdno ležati, da se pri tresenju ali obračanju zaboja ne premakne.

Najsi bo v zabojih kakor v sodih, se mora na to posebno paziti, če hočemo, da sadje nepoškodovano na cilj dospe.

Če je sadje v posodi rahlo naloženo, se jako močno odrgne in poškoduje.

X. Vkladanje sadja v zaboje.

Zaboj se postavi na drug prazen zaboj, ker gre delo tako najhitreje od rok. Miza je za to delo previsoka.

V zaboj se položi velik, za to pripraven popir in se čedno in gladko poravna. Konci popirja, ki iz zaboja molijo, se upognejo čez gornji rob zaboja. Spodaj na dno pride lega lesne volne, ali pri vrstah z jako nežno lupino popirnatih obrezki, in na to se vloži prva lega sadja. Na dolgi strani zaboja v levem kotu se začne in se nalaga trdno sad do sadu. Z levo roko drži delavec nazadnje vloženi sad in vselej potisne nekaj lesne volne ali popirnatih obrezkov med posamezne sade. Med posamezne lege se tudi dene lesna volna ali popirnatih obrezki. Z desno roko jemlje tisti, ki vlaga, pripravljeno sadje z mize ali mu ga pa kdo podaja in ga polaga prav natrdno, vedno od leve na desno.

Ko je prva lega zgotovljena, se zamašijo vse luknje okoli stene z lesno volno ali s popirnatimi obrezki. Prva lega jabolk leži potem tako trdno, da nobeno jabolko ne pade vun, če zaboj obrnemo. Če se pa pri počasnem obračanju zaboja vložena lega razruši, tedaj je bilo delo slabo opravljeno, sadje prerahlo vloženo.

Čez prvo vloženo lego sadja se dene tenka plast lesne volne ali popirnatih obrezkov, in začne se vkladanje druge lege ravno tako kakor pri prvi. Tako se dela naprej, dokler zaboj ni poln. Na zadnjo lego sadja se dene precej na debelo lesno volno, tako da se mora pokrov s silo pritisniti, da se pribije.

Če se kdo vsede na polno vložen odprt zaboj, se sadje ne sme nič ponižati. Če se sadje na spodaj vda, je bilo premarahlo vloženo. Pokrov se pribije in na obeh ozkih koncih z leskovim obročem zavaruje. Zapiše se tudi vrsta in kakovost sadja, in zaboj je pripravljen za pošiljatev.

Razpošiljatev v malih poštnih zabojih v to- in tujemstvo bi imelo za naše sadjarstvo v tem oziru precejšen pomen, ker bi se na ta način naše lepo in okusno sadje daleč okoli samo priporočalo. V te zaboje gre 16 do 20 komadov, ki se morajo posebno skrbno in okusno vložiti. Zaboj se obloži s posebno tankim popirjem in zgornji rob se okraši z narezljanim ali zobčastim popirjem. Sadje se tako zavije, da najlepši del sadu nezaviti ostane ali pa se sploh nič ne zavije. Sadje se prav na trdno vloži v obrezke svilnatega popirja, da se ne more semintja premikati.

Posebno fine vrste, kakor beli zimski kalvil, se vložijo v belo vato.

Z razpošiljanjem teh zabojev se lahko pridobi veliko novih odjemalcev, če se ozira na glavni pogoj, da sadje ne sme biti predrago. Le nizke cene omogočijo porabo sadja v velikanskih množinah.

Odjemalec, ki je s prejetim blagom zadovoljen, priporoča zalagatelja vsem svojim znancem.

XI. Vkladanje sadja v sode.

Na dno pride malo lesne volne in na to okroglo izrezan kos popirja. Strani se obložijo s popirjem. Popir, ki sega čez rob, se upogne postrani navzdol.

Da se lažje dela, se sod postavi malo postrani. S pomočjo ozkih, podolgovatih, dobro obloženih košar ali jerbasov se sadje siplje v sod. Pazi naj se na to, da prideta spodnji dve legi enakomerno z najlepšo stranjo naspod. Ko je nekaj leg gotovih, je dobro sod malo stresti, da se sadje bolj vleže. To se še potem dva- do trikrat ponovi.

Prej čez rob upognjeni popir se enakomerno čez sadje razgrne, in nanj pride plast lesne volne in na to pokrov. Zgornji obroč se vzame čisto proč in drugi se popusti do roba, da se pokrov lahko pritisne do zareze v dogah.

S trdnim pritiskom pokrova se le nekaj malo komadov stlači, zato pa drugi tem bolj trdno ležijo in se ne morejo drug ob drugega odrgniti. Še na veliko daljavo in pri večkratnem izlaganju in nalaganja pride sadje v dobrem stanu na svoj cilj.

Polni sodi se vsekdar razpošiljajo leže, ne stoje.

XII. Sadna shramba.

Preden se kdo odloči večje množine sadja dalje časa hraniti, da bi ga pozneje bolje prodal, naj pomisli, da je najboljša prodaja jeseni, ker se stem veliko dela prihrani in se izogne izgubi vsled gnitja sadja.

Če so pa v izredno rodnih letih cene za lepo namizno sadje le prenizke, tedaj seveda je bolje počakati in sadje hraniti. Vse sadje netrpežnih vrst in tisto, ki je otolčeno ali kakorkoli ranjeno, se odbere, proda ali za napravo mošta porabi. Zdravo sadje se spravi v shrambe.

1.) Toplina v shrambi

naj bi bila kolikor mogoče enakomerna, pozimi 3 do 5° C. V bolj toplem prostoru sadje prehitro zori in lahko postane puhlo. Pa tudi premrzlo ne sme biti, vendar -1° C ne škoduje, če ne trpi predolgo. Če bi se shramba ne dala držati čez 0° toplote, se sadje pokrije s slamo in z odejami.

Z roko se ne sme zmrzlo sadje prijemati, ker dobi rjave lise. Sadje se mora poprej otaliti.

2.) Oprava.

Podzemeljski prostori, podobni shrambi za led, z debelo slamnato streho, držijo toploto prav enakomerno, za začasno shrambo so pa tudi nadzemeljski prostori pripravi, da se le dajo proti mrazu zavarovati.

Ne preveč občutljivo sadje se vloži v lesene predele 50 do 70 cm na visoko ali pa v zaboje, ki se vrh drugega postavijo. Fine namizne vrste, posebno hruške, se najboljše ohranijo na lesah, kjer se v dvojno lego naložijo.

3.) Naprava za prezračevanje

je potrebna v vsaki sadni shrambi, da se odvede pokvarjen in dovede svež zrak. Shramba mora biti brez posebnega duha, ker ga sadje hitro nategne; če je zrak prevlažen, začne sadje gniti, če je presuh, veneti in se grbančiti. Prvemu nedostatku se odpomore s pogostim prezračevanjem, ali da se nasiplje na deske klorov kalcij, drugemu, da se pod večkrat poškopri ali pa se postavi v shrambo več posod, napolnjenih z vodo.

4.) Svetlobe ni treba

za sadno shrambo, ker se sadje v temi najbolj drži. Svetloba pospešuje zorenje in pomnožuje dihanje sadja, zaradi česar se sadje v svetlih shrambah zgrbanči.

5.) Žveplanje.

Če začne sadje gniti in pogosto zračenje nič ne pomaga, se mora shramba vsakih 10 dni žveplati. Seveda je treba vzrok, to je gnilo in nagnilo sadje, skrbno odstranjevati.

Žvepla se najboljše na ta način, da se pritrdijo na strop 2 do 3 žice, na te se obesijo kosi žvepla, kakršno se rabi za sode. Okna, vrata se zaprejo, vse luknje zamašijo, in nato se žveplo zažge. Shramba se pusti potem zaprta do drugega dne.

Če je pod lesen, se mora nekaj podstaviti, da goreče žveplo, ki kaplja na tla, ne užge lesa.

6.) Jako pozne vrste se dolgo ohranijo, če se čisto zdravi komadi zamotajo v svilnat popir in se s popirnatimi obrezki prav na trdno v zaboj vložijo.

Zaboj se postavi v nekurjeno sobo ali v kakšen drug hladen prostor, kjer pa ne sme biti prehudlega mraza. Pri velikem mrazu se zaboj pokrije s slamo ali z odejami. Na ta način se trpežne vrste držijo do Velike noči in še dalje. Srednje veliki in mali komadi se bolje in dalje držijo kakor prav veliki eneinstne vrste.

Vprašanja in odgovori.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja, ki dohajajo na c. kr. kmetijsko društvo kranjsko ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se uvrstijo med „Vprašanja in odgovore“, na ostala vprašanja se pa odgovarja pisмено, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edino na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčovo ime, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj 4 dni pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko-gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarska, se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pisмено, če je pisnu priložena 1 K v znak kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu. Zadnje zlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 106. V čem tiči vzrok, da se ni perocid pri nobenem tukajšnjem vinogradniku za škropljenje trt proti peronospori tako dobro sponesel kakor modra galica? Listje trt, ki je s perocidom škropljeno, se suši, in tudi grozdje ni tako razvito kakor na trtah, ki so bile škropljene z modro galico. (I. P. v P.)

Odgovor: O učinku perocida dobivamo zelo različne sodbe, nekteri se namreč prav pohvalijo, dočim drugi tožijo, da ni bil dober. Na vsak način je letošnje deževno vreme veliko vzrok, kajti tudi tamkaj, kjer so škropili z modro galico, je vendarle peronospora kolikortoliko močno nastopala. Slabejši učinek perocida je pa tudi pripisovati napačnemu ravnanju z njim, in kakor vsi kaže, je v naših podnebnih razmerah vzeti močnejšo raztopino perocida, kakor se je tudi priporočalo. Na vsak način ima modra galica prednost pred perocidom. Če se listje na trtah suši, in grozdje v razvoju zaostaja, je seveda vzrok peronospora, ki je perocid ni dovolj zatrl.

Vprašanje 107. Ali bi se izplačalo pustiti napraviti iz semena solnčnih rož, ki ga imam kaka 2 mernika, olje, in kam naj ga dam narediti, ker tukaj v bližini ne vem za nobeno oljarno? (J. J. v D.)

Odgovor: Ker je vsakovrstno olje silno drago, zato se sploh in posebno letos prav dobro izplača pustiti narediti iz semena solnčnih rož olje, ki je prav narejeno, očiščeno in sveže celo dobra jedilna mast, ki je parabna za zabelo in za solato. Seme solnčnih rož ima v sebi od 25 do 45% olja, a je seme poprej na posebnih mlinih oluščiti, potem ga je zdrobiti in na 50 do 60° C segreti in odtisniti. Majhne množine tega semena bo predelala v olje le kaka majhna kmetijska oljarna, kakor se jih vsepolno nahaja v Grabnu in v Seničici pri Medvodah na Kranjskem.

Vprašanje 108. Kakšno redilno vrednost kot krmilo za živino ima bluščec? (M. H. v Š.)

Odgovor: Redilno vrednost bluščeca kot krmilo Vam ne moremo naznaniti, ker ni tozadevno nobenih kemijskih analiz. Imel bo pač nekako isto vrednost kakor povprečno zelena klaja sploh. Opozorimo Vas pa, da je sveža korenina bluščeca zelo strupena, zelišče pa ni tako nevarno, ali vendar povzročuje bluščeve jagode, listi, vitice in mladi poganjki drisko. Če je pri Vas pokladanje bluščeca v navadi, morate biti vsekakor previdni, kajti v preveliki množini pokladan, more nekterim živalim škodovati.

Vprašanje 109. Kako bi pregnal gosenice, ki mi letos prete uničiti vso repo? Skropil sem že z mešanico od 1 1/2 % tobakovega izvlečka in 1/4 % lizola z vodo, a nič ni pomagalo. (G. G. v S.)

Odgovor: Za zatiranje gosenic je vzeti vsaj 2 % tobakovo vodo, ki pa umori le tiste gosenice, ki jih dobro zmoči. Ker so pa jajčeca in mlade gosenice repnega belina največ na spodnji plati listov, zato škropljenje povrhu nič ne pomaga. Škropiti morate torej tako, da se tudi gosenice, ki so na spodnjih straneh listja dobro zmočijo. Namesto lizola je bolje vzeti 1/2 % karbolne kisline. Najgotovnejši pripomoček so pa vendar pridne roke, ki obirajo in meste jajčeca in gosenice na listju. Vsi gospodarji so pa dolžni poprijeti se tega dela, posamezniki ne opravijo nič, če imajo zanikarne in nemarne sosede.

Vprašanje 110. Kako naj ravnam s strdjo v satovju, da morem iz nje kuhati žganje? (F. C. v K.)

Odgovor: Predvsem je strd iz satovja izmetati ali iztisniti ter je potem satovje v gorki vodi izlužiti in to vodo med strd vliti. Žganje se kuha le iz tekočine, ki vsebujejo alkohol. Alkohol se stvari potom kipenja iz sladkorja. V strdi je veliko sladkorja, ki mora torej najprej pokipeti. Pregosta sladkorjeva raztopina, in ta je tudi strd, pa ne pokipi. Zaraditega je strd dovolj z vodo razredčiti in je najbolje napraviti tekočino, ki ima kakih 8 % sladkorja v sebi. Z vodo pomešana strd je medica, ki pa mora pokipeti. V to svrhu je z njo ravnati kakor z vinskim moštom; hraniti jo je v dovolj gorki shrambi in da hitreje pokipi, ji je dodati dobrega kvasu. Pokipena medica se na običajni način prekuha v žganje.

Družbene vesti.

* Današnji številki »Kmetovalca« je priložen zakon o dajatvah za vojno, ki je v sedanjih razmerah zelo važen in ga mora vsakdo poznati, ki ima z vojnimi dajatvami opraviti, in to je pač skoraj vsak kmetovalec. Natis tega zakona je v taki obliki, da se dá skupaj zložiti in se kot knjižica lahko vedno pri sebi nosi.

* **Promet s semenskim žitom.** Vsled cesarske naredbe z dne 21. junija t. l. je vse žito v korist države zaseženo, in tisto žito, ki ga kmetovalec čez svoje razmere sme prodati, more to storiti le potom „Deželne podružnice zavoda za promet z žitom ob vojni“, in sicer neposredno ali pa po posredovanju določenih uradnih nakupovalcev. Nihče torej ne more komu drugemu v deželi na svojo roko prodati žita za seme. Ker je pa mnogim kmetovalcem v deželi neobhodno potrebno kupiti semensko žito doma in ker je tako domače semensko žito največkrat že preskušeno, je prodaja semenskega žita doma domačim kmetovalcem tedaj mogoča, če se dotično žito pripozna za semensko ter se ga potem z dovoljenjem imenovane podružnice zavoda za promet žita prodano naročniku. C. kr. kmetijska družba kranjska je osnovala „Pripoznevalno komisijo za semensko žito“, ki je od kmetijskega ministrstva, kot taka že priznana. Kdor hoče svoje žito prodati kot pripoznano semensko žito, mora kmetijski družbi poslati najmanj dva kg dotičnega žita kot vzorec, da ga imenovana komisija za semensko žito pripozna. S komisijso pripoznani se je potem obrniti s prošnjo na „Deželno podružnico zavoda za promet žita v vojni“ v Ljubljani, da dovoli prodati žito kot semensko tistim kupcem, ki so v prošnji z natančnim naslovom navedeni. Pripoznevalni komisiji je poslati le težko, kleno in skrbno očiščeno žito za vzorec (najmanj 2 kg) in mora biti potem prodano semensko žito popolnoma enako vzorcu. Za semensko blago v zmislu § 5. ministrske naredbe

z dne 22. julija t. l., drž. zak. 204., more pridelovalec na podstavi ponudbe kupca, ki jo je predložiti zavodu za promet z žitom, postaviti do 6 kg višjo ceno za 100 kg kakor je določena z naredbo z dne 12. julija 1915, drž. zak. 196., in sicer velja to določilo za ozimino do 15. oktobra t. l., za jaro žito pa do 15. aprila 1916. **Domače semensko žito, ki ni kot tako prisnano, se pa tudi sme nabavljati, in sicer sledečim potom:** Žito za seme si more kmetovalec nabaviti le potom komisijonarja žitnega zavoda in le z dovoljenjem c. kr. okrajnega glavarstva. Kdor potrebuje torej ozimno semensko žito, mora to z navedbo množine čimprej naznaniti svojemu županstvu, da ono izposluje dovoljenje od okrajnega glavarstva. Med tem si mora kmetovalec ogledati in izbrati žito za seme pri kakem drugem kmetovalcu in na to prositi žitnega komisijonarja, ki je določen za dotično občino, kjer se nahaja prodajalec semenskega žita, da on žito prevzame in mu ga odda, oziroma dopošlje.

* **Semenska pšenica in rž** je došla iz Češkega, a šele prva pošiljatev in je mogla družba doslej izvršiti le prve naročitve, dočim morajo ostali naročniki čakati še kakih 10 dni do prihoda druge pošiljatev. Semensko žito je res jako lepo in družba bo strogo pazila na to, da nihče izmed naročnikov tega blaga ne odtegne svojemu namenu, kajti kdor za seme določeno blago drugače porabi, bo v zmislu zakona (gl. „Kmetovalec“ štev. 15, str. 119.) kar najstrožje kaznovan. Semensko žito je razprodano in se nove naročitve več ne sprejmejo.

* **Novih naročitev** za semensko žito družba sedaj ne more več sprejeti, ker je že dosedaj prejela več naročeb, nego ji je bilo mogoče nakupiti semenskega žita. Družba vsega kupljenega žita tudi še ni dobila in se zato glede pravočasne izvršitve naročeb ni mogla obvezno izjaviti. Od vseh naročnikov se vsekakor zahteva, da doprinesejo dokaz glede ranišne uporabe naročene množine v izključno semenske svrhe. Oni naročniki, ki so naročili za več kmetovalcev skupaj (županstva, trgovci itd.) imajo voditi dvojne sezname z natančnimi naslovi odjemalcev in z navedbami posameznikom oddanih množin. Te sezname mora razdeljevalec končno podpisati in predložiti c. kr. okrajnemu glavarstvu v potrjenje, nakar jih je vposlati c. kr. kmetijski družbi.

Diamalt se dobi v pločevinastih ročkah po 4 $\frac{1}{2}$ kg, ki stanejo po 8 K, dobe se pa sedaj tudi manjše ročke po 1 kg, ki stanejo 2 K (brez poštnine). Opozarjamo na spis „Diamalt, dober pripomoček pri peki“ v peti številki letošnjega „Kmetovalca“.

* **Antiaivita** v varstvo setev pšenice, turščice, graha, graščice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabeli, kokošmi, golobi, fazani itd. si je družba z ozirom na predstoječo setev ozimne zopet nabavila. Osminka kile v dvanajstih litrih vode raztopljenega antiaivita zadostuje za impregniranje 130 kg setve ter se razpošilja kot vzorec brez vrednosti. Glede uporabe antiaivita opozarjamo na spis „Odvracanje škode po vranah“ v „Kmetovalcu“ štev. 2. z dne 15. marca 1914. Naroča naj se pravočasno pred časom setve, t. j. približno 15. februarja ali 15. septembra. Antiaivt se dobi v zaklopnih po 1 kg za 14 kron, $\frac{1}{2}$ kg za 7 kron 50 vin., $\frac{1}{4}$ kg za 4 krone, $\frac{1}{8}$ kg za 2 kroni 20 vin., 50 g za 1 krono 10 vin.

* Umetna gnojila:

Kalisuperfosfat po K 14:— 100 kg, pri celem vagonu franko na vsako postajo s popustom 25 kron.

Kalijevo sol po K 14:— 100 kg. To gnojilo se oddaja tudi v vrečah po 50 kg za 7 K. Kdor gnoji

travnike s kostno moko, ta mora gnojiti tudi s kalijem, bodisi s kalijevo soljo ali s kajnitom. Na oral je računati 200 kg kostne moke in 100 kg kalijeve soli.

Kajnit po 7 K 100 kg.

Kostno moko po 18 K 100 kg z vrčo vred. Kostno moko je rabiti v zvezi s kalijevo soljo ali s kajnitom.

* **Za živinorejce** ima družba v zalogi:

Klajno apno, 38—42%, precipitirano (ne žgano) blago, oddaja družba v izvornih vrečah, težkih 50 kg po 26 h. V manjših množinah pa po 28 h kg. Za manjše pošiljateve na zunanost se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 30 h za zavoj, vozni list itd. — Manj kakor 5 kg se ne razpošilja. Opozarjamo, da je klajno apno potreben dodatek h krmi, koder krmila nimajo v sebi dovolj rudninskih snovi, zlasti fosforove kisline, in da klajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi redilnimi štopami za živino.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 6. septembra 1915.

Seji je predsedoval družbeni predsednik g. komercialni svetnik Povše, deželni odbor je zastopal namestnik deželnega glavarja v deželnem odboru g. dr. Evgen Lampe, in navzoči so bili podpredsednik g. prelat Kalan ter odborniki gg.: Bartol, Dimnik, Hladnik, Istenič, Jan, Kosler, baron Liechtenberg, Mihelčič, Piber, Rohman in ravnatelj Pirc.

Predsednik je konstatiral sklepčnost, otvoril posvetovanje in naglašal, da je sejo odredil v svrhu posvetovanja o tistih nujnih zadevah, ki jih je rešiti zaradi vojnih razmer, ker noče biti sam za vse odgovoren, in zato prosi navzoče gospode odbornike, da pritrdijo dosedanjim ukrepom, oziroma da pomagajo s svojimi nasveti rešiti nujne zadeve, ki globoko posegajo v gospodarsko življenje. Zlasti se bo razgovarjati o nastavljenih maksimalnih cenah, ki nikakor niso ob današnjih razmerah za kmetovalce primerne. Predsednik je nadalje poročal, da je bil ravnokar na Dunaju pri zborovanju vseh glavnih korporacijah, kjer so se tudi storili primerni ukrepi proti neprimernim in neenakomernim maksimalnim cenam v celi Avstriji.

Predsednik se je tudi udeležil v soboto dne 4. septembra t. l. na Dunaju velikega agrarnega zborovanja v imenu kranjske kmet. družbe ter slavnosti v znamenju »Zlatega klasa«. Predsednik je predlagal, da priredi tudi kranjska kmetijska družba v naši deželi take slavnosti, katerih čisti donos je namenjen celiti rane kmetijskemu stanu, ki jih bo povzročila vojna.

Istotako je poročal družbeni predsednik, da se je udeležil kot ud posvetovalnega odbora za osrednji zavod, ki se ima pečati z razprodajo močnih krmil, zlasti otrobov, ter je povedal, da je prodir njegov predlog, glasom katerega dobe vse planinske dežele, ki ne pridelajo doma dovolj žita za svoje potrebe, torej tudi kranjska dežela, vse otrobe od žita, ki se zmelje v deželi, dočim dobe druge dežele več kakor 50 % otrobov tamkaj zmeltega žita šele tedaj, kadar bodo planinske dežele dovolj z otrobi preskrbljene.

Glavni odbor je vzel ta poročila g. predsednika s posebnim zadovoljstvom na znanje.

Pri tej priliki je poročal predsednik, da se mu je na Dunaju povedalo, da dá ogrska država naši državi deset milijonov g pšenice in tudi nekaj rži na razpolaganje. Pri varčnem ravnanju smo torej v državi do prihodnje žetve z žitom dovolj preskrbljeni, in se je nakana sovražnikov nas izstradati, več kakor izjalovila.

Pri prvi točki dnevnega reda, t. j. o posvetovanju nastavljenih maksimalnih cen za klavno živino je poročal najprej družbeni tajnik kaj je doslej kmetijska družba glede tega

storila. Družba je namreč vsled vprašanja deželne vlade dne 16. julija t. l. že 18. julija t. l. deželni vladi sporočila, da samo na Kranjskem nikakor ne gre postavljati maksimalnih cen za klavno živino in je pred kakim takim korakom odločno svarila ter je svojo izjavo tudi utemeljila. Deželna vlada je navzlic temu 26. julija t. l. maksimalne cene za klavno živino na Kranjskem postavila, ki pa nikakor niso primerne našim razmeram in produkcijskim stroškom, zlasti so iz mnogih ozirov povzročile ogromno škodo našim kmetovalcem, a so prinesle velik dobiček prekupcem, kajti v sosednjih kronovinah vsaj doslej ni teh maksimalnih cen za živino in zlasti ne na Ogrskem in Hrvaškem, kjer se prodaja slabjša goveja živina po K 2-50 za kg žive teže. Vsled tega se je kmetijska družba vnovič s prav odločnimi dopisi obrnila za pomoč na c. kr. kmetijsko ministrstvo in istotako z novo vlogo na c. kr. deželno vlado, v kateri se prosi postavljene maksimalne cene sedanjim razmeram primerno urediti, zlasti pa za teleta in prav posebno za prasiče, ki se prodajajo v drugih deželah, n. pr. na dunajskem trgu, še enkrat dražje nego je sedaj veljavna maksimalna cena za prasiče na Kranjskem.

Zastopnik deželnega odbora in družbeni podpredsednik g. kanonik dr. Lampe je poročal o obširni tozadevni akciji deželnega odbora ter predlagal, da se kmetijska družba zopet obrne do deželne vlade v enakem smislu, kakor je to storil deželni odbor.

Odbornik g. Rohrmann je predlagal, da se sedaj veljavne maksimalne cene za klavno živino razmeram primerno revidirajo in popravijo.

Glavni odbor je vzel na znanje gori omenjeno poročilo in sklenil na predlog g. podpredsednika kanonika dr. Lampeta in odbornika g. Rohrmanna vnovič, t. j. že tretjič, prositi deželno vlado za revizijo, oziroma izpremembo postavljenih maksimalnih cen za klavno živino.

Glavni odbor je sprejel naslednje predloge, ki so jih posamezni odborniki predlagali in utemeljili.

1. Predlog g. odbornika, drž. i. dež. poslanca g. župnika Hladnika, da kmetijska družba pri pristojnih oblastih izposluje, da se živina tehta le na tehtnicah in po pooblaščenih, kakor določuje zakon za javne tehtnice, da se živina za vojaštvo enakomerno po vseh občinah in v občinah enakomerno pri vseh posestnikih kupuje, in sicer z ozirom na njih razmere in da se slednjič ozira na tiste posestnike, ki morajo dati za vojake veliko prasičev, vsled česar naj so oproščeni od dajatve prevelikega števila goveje živine.

2. Predlog g. odbornika, dež. poslanca g. župnika Pibra, da se odpravi krivica, vsled katere se v nekaterih okrajih, ki v normalnih letih pridelajo komaj dovolj sena za svoje potrebe, ne sili kmetovalce oddajati sena, ki ga krvavo doma potrebujejo, ampak naj se seno dobavlja iz tistih okrajev na Kranjskem in tudi od drugje, kjer se sploh pečajo s prodajo sena in imajo velike zaloge konjskega sena na razpolaganje.

3. Predlog ravno tega g. odbornika, da se naredbe glede prehodnih listov v etapnem prostoru pravočasno v svrhu objave naznanijo županstvu in župnim uradom, kajti kmetovalci so pri svojem obratu silno zavirani, če pravočasno ne izvedo za vsako novo naredbo glede prehodnih listov.

4. Predlog g. odbornika in poslanca Dimnika, da se kmetijska družba obrne z utemeljeno prošnjo na pravosodno ministrstvo, na deželno nadsodišče in na deželno sodišče, da je k razpravam zaradi prestopka navijanja cen vedno povabiti kmetijskega veččaka, ki bo za vsak posamezni slučaj dognal, če se je navijanje cen z ozirom na produkcijske stroške resnično zakrivilo, kajti ti stroški so z ozirom na razmere in na velikost posestva na vsaki kmetiji popolnoma drugačne.

5. Predlog g. odbornika in župana Mihelčiča, da poskrbi družba za pouk kako se je ravnati pri vojnih dajatvah.

6. Predlog g. odbornika poslanca župnika Pibra, da družba objavi v »Kmetovalcu« celovnjodajaten zakon, ki ga naši ljudje večinoma ne poznajo. Ta predlog je sprejel glavni odbor z določkom, da se da zakon kot priloga »Kmetovalcu« v taki obliki, da bo priročna tiskovina za v žep.

7. Predlog g. odbornika, graščaka in deželnega poslanca barona Liechtenberga, da se družba nemudno obrne na ministrstvo za notranje zadeve kako stoji s prodajo fižola in kakšna cena bo zanj veljala, kajti sedaj je že skrajni čas, da kmetovalci tudi to zadevo natančno poznajo, če naj ne pridejo v neprimliko.

8. Predlog g. odbornika in deželnega kmetijskega veččaka g. Bartola, da se od vojakov nakupljena vprezna živina, namesto da slabo oskrbovana in krmljena ostane po več tednov v zbirališčih, dá kmetovalcem proti oskrbi in krmljenju s pogojem na razpolaganje, da so zavezani, jo v slučaju porabe, nemudno zopet prepustiti vojnemu erarju.

9. Predlog g. podpredsednika kanonika dr. Lampeta, da se vlada z utemeljeno vlogo opozori na nedostanke, ki so nastale v tem, da se je pet dolenjskih sodnih okrajev glede oddaje jajec popolnoma izročilo ljubljanskemu mestu.

Glavni odbor je po daljši razpravi sklenil predložiti svoj ugovor proti sedaj določenim maksimalnim cenam za seno ter zahtevati stopnjevaljoče cene po kakovosti sena, kajti izvrstno travniško ali celo planinsko seno je z ozirom na svojo redilnost še enkrat toliko vredno kakor običajno konjsko seno. Glavni odbor je predlagal maksimalne cene za seno od 7-50 K do 12 K za 100 kg in za stisnjeno seno pa 1 K več.

Na vprašanje osrednjega zavoda za promet s krmili, zlasti z otrobmi, če družba prevzame razpečevanje otrobov, je sklenil glavni odbor odgovoriti, da to pač stori, a izključno le za svoje ude, in sicer na tak način, da družba more otrobe oddajati brez vsakega dobička, ker hoče sama iz svojega pokriti režijske stroške.

Glavni odbor je vzel na znanje, da se je kupilo več vagonov semenskega žita, ki se je že plačalo pred štirimi tedni, a še do danes družba žita ni prejela.

Ker je po cesarski naredbi mogoča prodaja le izvirno vzgojenega semenskega žita od strani priznanih vzgojevalcev takega semenskega žita, oziroma prvega pridelka iz takega semena, kakršnega blaga pa na Kranjskem nimamo, in je torej doma zmenjava žita za seme med kmetovalci le tedaj mogoča, če se v kakem kraju žito pripozna kot semensko žito, zato je glavni odbor ukrenil ustanoviti pripoznavno komisijo za semensko žito za Kranjsko, ki bo po predpisih cesarske naredbe izrekala, če se kje sme kako domače žito pripoznati kot semensko žito in se sme potem v deželi kot tako prodajati.

Glavni odbor je vzel na znanje ukrep predsedništva glede imenovanja zastopnikov v komisije za promet kmetijskih posestev za deželno sodišče in za okrajna sodišča.

Glavni odbor je vzel odobruje na znanje že izvršene družbene korake, da ostane v kranjski deželi vsa množina tistih otrobov, ki ostanejo od žita, ki se na Kranjskem zmelje, in ne samo 50%.

C. kr. kmetijsko ministrstvo je izreklo družbi svoje polno priznanje in najboljšo zahvalo za pravočasno in vestno sestavo dosedanje žetvene statistike ter je telegrafično zahtevalo do 8. t. m. približno cenitev pridelka fižola na Kranjskem. Glavni odbor je vzel to priznanje radostno na znanje in naročil tajništvu glede žetvene statistike takoj in pravočasno vse operate izdelati in odposlati.

Za nove ude so se priglasili in jih je glavni odbor sprejel gg.: Činkole Francišek, posestnikov sin v Šmarjah; Kozanc Jakob, posestnik v Zg. Šiški; Ogrizek Francišek, posestnik in gostilničar pri Sv. Križu; Peršič Peter, posestnik v Dol. Tribuši; Žunič Ivan, posestnik v Zvoneči; Šmigoc Francišek, posestnik v Gradiščah.